

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра педагогіки початкової освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор

“ ____ ” _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія інклюзивної освіти

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Галузь знань _____ 01 «Освіта/Педагогіка» _____
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність _____ 013 «Початкова освіта» _____
(шифр і назва спеціальності)

Факультет - Педагогічний _____
(назва факультету)

Івано-Франківськ – 2019 рік

Робоча програма «Філософія інклюзивної освіти» _____
(назва навчальної дисципліни)
для магістрантів за спеціальністю 013 «Початкова освіта», спеціальністю
«Початкова освіта».

Робоча програма складена кандидатом педагогічних наук кафедри педагогіки початкової освіти **Матвєєвою Н.О.**

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки початкової освіти (протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.)

Завідувач кафедри _____ **Оліяр М.П.**

п
і
д

Затверджено науково-методичною радою педагогічного факультету (протокол № 1 від ^п_и 30 серпня 2019 р.)

Голова науково-методичної ради педагогічного факультету

_____ **Кондур О.С.**

прізвище, ініціали

Директор / Декан _____

Кондур **О.С.**

прізвище, ініціали

п
і
д
п
и
с

прізвище, ініціали

©
р
©

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів: 3 Модулів: 1 Змістових модулів: 2	Галузь знань – 01 «Освіта/Педагогіка»	денна форма навчання	заочна форма навчання
		Вибіркова	
		Рік підготовки – I	
		Семестр – 1	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва) Загальна кількість годин – 90 Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Спеціальність 013 Початкова освіта		
		Лекції	
		Практичні, семінарські	
		Самостійна робота:	
		год.	82 год.
	Індивідуальні завдання: год.		
	Вид контролю: екзамен		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної

роботи становить:

Для денної форми навчання – ауд. год. 33,3%; год. с.р. – 66,6%

для заочної форми навчання – ауд. год. 8,88%; год. с.р. – 91,1%

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Філософія інклюзивної освіти» є нормативним документом ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», який розроблено кафедрою педагогіки початкової освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра відповідно до навчального плану спеціальності 013 «Початкова освіта» для студентів денної і заочної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Філософія інклюзивної освіти», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета викладання дисципліни - висвітлення засадничих підвалін інклюзивної освіти, виокремлення її концептуальних положень, філософських засад, стрижневих принципів, ідей, досягнень наукових досліджень щодо упровадження та здійснення інклюзивної освіти у навчальних закладах.

Завдання вивчення дисципліни:

- озброєння студентів теоретичними знаннями щодо концептуальних положень філософського аспекту інклюзивної освіти;
- ознайомлення студентів з науково-теоретичними засадами інклюзії;
- опрацювання нормативної бази інклюзивної освіти, вивчення першоджерел інклюзії;
- ознайомлення з засадничими принципами, на яких ґрунтується інклюзивна освіта;
- формування у студентів понятійно-категоріального апарату дисципліни;
- набуття знань щодо історії становлення та розвитку інклюзії за кордоном та в Україні (вивчення різних моделей інклюзії);
- ознайомити зі змістом інклюзивної освіти як моделі соціального устрою;
- вивчення досвіду зарубіжних країн щодо інтегрування дітей з різними видами порушень у загальноосвітні навчальні заклади;
- виокремлення основних особливостей соціальної інклюзії в освіті;
- прогнозування перспектив розвитку системи інклюзивної освіти в Україні;

При вивченні курсу «Філософія інклюзивної освіти» магістри повинні оволодіти такими **уміннями та навичками**:

- аналізувати стан соціальної політики України щодо розвитку інклюзивної освіти;

- аналізувати принципи, на яких ґрунтується інклюзивна освіта;
- аналізувати різноманітні моделі інклюзивної освіти та їх ідеї;
- опрацювати наукову та методичну літературу з проблем становлення та розвитку інклюзивної освіти як в Україні, так і за кордоном;
- вивчати передовий педагогічний досвід щодо упровадження інклюзивної освіти як моделі соціального устрою;
- використовувати знання про аспекти розвитку інклюзивної освіти; напрацювання науковців, філософів, соціологів з тим, щоб підвищувати ефективність даного процесу на практиці;
- уміти визначити теоретико-методологічні засади інклюзивної освіти; виокремлювати її головні мету, завдання, пріоритети, ідеї тощо;
- уміння проектувати власну діяльність щодо здійснення інклюзивного навчання учнів у ЗОШ;
- виявляти особливості та шляхи щодо використання інклюзивної освіти як моделі виховання, навчання та розвитку у процесі навчання та виховання учнів із різними видами порушень, покращення їх життя та діяльності.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- основні поняття дисципліни; загальні філософські основи інклюзивної освіти як моделі соціального устрою;
- основні принципи та ідеї, на яких ґрунтується інклюзія;
- зміст інклюзивної освіти та її призначення, основні завдання, функціональні характеристики;
- передумови та основні вимоги щодо упровадження інклюзивної освіти у ЗОШ;
- зміст стрижневих понять, що лежать в основі філософії інклюзивної освіти;
- шляхи упровадження інклюзивної освіти на сучасному етапі;
- передовий педагогічний досвід, досягнення європейських та вітчизняних науковців щодо становлення та розвитку інклюзивної освіти.

уміти:

- визначати засадничі принципи та ідеї, що лежать в основі філософії інклюзивної освіти;
- опиратися на наукові напрацювання педагогів, соціологів, філософів, педагогів-практиків у практичній роботі;
- вивчати передовий педагогічний досвід щодо здійснення інклюзивного навчання;
- керуватися основними нормативно-правовими документами; визначати необхідні першоджерела інклюзії тощо;

- реалізувати на практиці основні ідеї інклюзивної освіти як моделі;
- розв'язувати основні завдання інклюзивної освіти з урахуванням її філософського змісту та усіх інших векторів;
- аналізувати підґрунтя інклюзивної освіти, накреслювати подальші шляхи її розвитку в Україні з опорою на стрижневі ідеї, мету та завдання, концептуальні положення.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Теоретичні основи упровадження інклюзивної освіти

Тема 1. Становлення інклюзивної освіти: досвід зарубіжних країн

Інклюзія як медична модель: функціонально-змістова характеристика.

Започаткування інклюзивного навчання як можливості включення осіб з особливими потребами у навчально-виховний процес школи: історико-педагогічний аспект.

Основні ідеї, мета та завдання інклюзії на первинному етапі становлення.

Тема 2-3. Особливі порушення у контексті прав людини

Теорія «інвалідності»: зміст, ідеї.

Рівність та дискримінація як концептуальні положення інклюзивної освіти.

Філософія гуманізму як основоположна у створенні людиноцентричного суспільства.

Особистість, мораль, соціалізація у суспільстві: пріоритети та напрями.

Рівність можливостей та ідеї рівності у творах відомих діячів України (Г.Сковорода).

Тема 4. Генезис науково-теоретичних підходів до проблеми залучення осіб з особливими потребами у загальноосвітній простір

Політика та практика зарубіжних держав щодо включення осіб з порушеннями на навчання у ЗОШ: мейнстрімінг як вид інклюзії.

Основоположні принципи теорії «нормалізації». Головні ідеї, напрями, завдання.

Інтеграція та її види (соціально-педагогічна, функціональна).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Розвиток інклюзивної освіти як моделі соціального устрою

Тема 5. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: тенденції розвитку за кордоном

Інтеграційні та інклюзивні процеси: заміщення, зміна пріоритетів, нові змістові підходи.

Освітня філософія шкіл до потреб учнів з порушеннями розвитку.

Характеристика складових розширеного підходу до базової освіти.

Розвиток інклюзивної освіти в зарубіжних країнах (досвід Італії, Німеччини, Чехії, Угорщини).

Тема 6. Сучасні тенденції та проблеми освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні

Стратегічні вектори змін та трансформації в освіті дітей шкільного віку з різними видами порушень в Україні.

Проблеми освітньої галузі в Україні.

Основні завдання щодо організації інклюзивного середовища на сучасному етапі.

Переваги та недоліки інклюзивної освіти.

Тема 7-8. Політика України щодо залучення дітей з порушеннями розвитку у ЗОШ

Основні принципи соціальної, освітньої політики України щодо розвитку інклюзивної освіти.

Напрями розбудови громадянського суспільства: мета та завдання на сучасному етапі.

Нормативно-правова база інклюзивної освіти в Україні.

Концепція інклюзивної освіти України: пріоритети, основні напрями розвитку, принципи розбудови гуманного громадянського суспільства.

5. Теми практичних занять (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 1. Становлення інклюзивної освіти: досвід зарубіжних країн	
	Тема 2-3. Особливі порушення у контексті прав людини	
	Тема 4. Генезис науково-теоретичних підходів до проблеми залучення осіб з особливими потребами у загальноосвітній простір	
	Тема 5. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: тенденції розвитку за кордоном	
	Тема 6. Сучасні тенденції та проблеми освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні	
	Тема 7-8. Політика України щодо залучення дітей з порушеннями розвитку у ЗОШ	
	Всього:	

6. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 1. Становлення інклюзивної освіти: досвід зарубіжних країн	
	Тема 2-3. Особливі порушення у контексті прав людини	
	Тема 4. Генезис науково-теоретичних підходів до проблеми залучення осіб з особливими потребами у загальноосвітній простір	
	Тема 5. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: тенденції розвитку за кордоном	
	Тема 6. Сучасні тенденції та проблеми освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні	
	Тема 7-8. Політика України щодо залучення дітей з порушеннями розвитку у ЗОШ	
	Усього разом годин:	

Теми практичних занять (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 2-3. Особливі порушення у контексті прав людини	
	Тема 7-8. Політика України щодо залучення дітей з порушеннями розвитку у ЗОШ	

ВСЬОГО:	
---------	--

Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
	Тема 1. Становлення інклюзивної освіти: досвід зарубіжних країн	
	Тема 2-3. Особливі порушення у контексті прав людини	
	Тема 4. Генезис науково-теоретичних підходів до проблеми залучення осіб з особливими потребами у загальноосвітній простір	
	Тема 5. Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: тенденції розвитку за кордоном	
	Тема 6. Сучасні тенденції та проблеми освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні	
	Тема 7-8. Політика України щодо залучення дітей з порушеннями розвитку у ЗОШ	
	Усього разом годин:	

7. Методи навчання

- словесні (бесіда, розповідь, лекція); - наочні (спостереження, демонстрування);
- практичні (виконання вправ та завдань);
- проблемно-пошукові (самостійна робота, розв'язання проблемних завдань, аргументування, проблемне викладання);
- методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (дедуктивні, індуктивні).

9. Методи контролю

- опитування;
- усний індивідуальний і фронтальний контроль;
- письмовий індивідуальний і фронтальний контроль;
- контрольньо-корекційна бесіда;
- виконання комплексних контрольних завдань;
- взаємоконтроль

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Екзамен

Тестування (самостійна робота)				Сума балів
Змістовий модуль 1				
Т 1	Т 2-3	Т 4		
Змістовий модуль 2				
Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69			
50 – 59	E	задовільно	
– 49		незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій з дисципліни.
2. Плани практичних занять.
3. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.
4. Засоби контролю й самоконтролю.
5. Комплекс літератури з дисципліни.

14. Рекомендована література

Базова

1. Деніелс Е., Стаффорд К. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів. Л.: Т-во «Надія», 2000. 256 с.
2. Кравченко Г.Ю., Сіліна Г.О. Інклюзивна освіта. Х.: Вид-во «Ранок», 2014. 144 с.
3. Колупасва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи: монографія. К.: Самміт-Книга, 2009. 272 с.
4. Концепція розвитку інклюзивної освіти // Наказ МОН від 01.10.2010 р. № 912.
5. Пауло Фрейре. Педагогіка Свободи: етика, демократія і громадянська мужність/Перекл. з англ. О.Дем'янчука. К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. 124 с.
6. Рассказова О.І. Розвиток соціальності учнів в умовах інклюзивної освіти: теорія та технологія: монографія. Х.: ФОП Шейніна О.В., 2012. С. 422 – 465.
7. Синьов В. Нова стратегія розвитку корекційної педагогіки в Україні//Дефектологія. 2004. № 2. С. 6 – 11.

8. Сучасні тенденції розвитку спеціальної освіти (українсько-кандаський досвід): матеріали Міжнародної конференції/за ред. В.І.Бондаря, Р.Петришина. К.: Наук. Світ, 2004.200 с.
9. Софій Н.З. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти. Інклюзивна школа:: особливості організації та управління: Навч.-метод. посібник/Кол. Авт.: Колупаєва А.А., Найда Ю.М., Софій Н.З. та ін.; за заг. ред. Л.І.Даниленко. К., 2007. 128 с.
10. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Загальні принципи здійснення адаптацій та модифікацій навчально–виховного процесу /Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ За заг. ред. Даниленко Л.І. К., 2007. 128 с.
11. Таранченко О.М., Найда Ю.М. Врахування відмінностей розвитку та навчальної діяльності дітей з особливостями психофізичного розвитку в процесі навчання./Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ За заг. ред. Даниленко Л.І. К., 2007. 128 с.

Допоміжна література

1. Відкрите досьє з інклюзивної освіти. За матеріалами ЮНЕСКО/Витяг//Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» [Ел. ресурс]. Режим доступу: [http://www.krok.org.ua](#)
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-19 Ел. носії: [http://zakon1.rada.gov.ua](#)
3. Закон України «Про загальну середню освіту»// Інформаційний збірник МОН України. – 1999. - № 25.
4. Закон України «Про виховання дітей та молоді»//Освіта України. 2004. № 72. 14 вересня. С. 4 – 6.
5. Конституція України 28.06.1996р. [Ел. носії]. Режим доступу: [http://www.president.gov.ua](#)
6. Модернізація вищої освіти України і Болонський процес//Освіта України. 2004. 10 берпня.
7. Національна доктрина розвитку освіти України в ХХ1 ст.//Освіта України. 2002. 23 квітня.
8. Наказ Міністерства освіти і науки України № 912 від 01.10.10 «Про затвердження Концепції розвитку інклюзивного навчання» [Ел. носії]. Режим доступу: [http://www.mon.gov.ua](#)
9. Наказ від 14.06.2013 р. № 768 «Про затвердження плану заходів щодо забезпечення права на освіту дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі дітей-інвалідів»/МОН України
10. Національна доктрина розвитку освіти/Нормативно-правове забезпечення освіти: Доктрина, закони, концепції. Ч. 1. Харків: Основа, 2004. С. 5 – 24.

11. Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні/Авт. кол-в: І.Бех, Т.Алексеєнко, Г.Балл та ін.//Освіта України. 2004. № 94. С. 6 – 10.
12. Ніколаєнко С. Освіта в інноваційному поступі суспільства//Освіта України. 2006. 14 серпня.
13. Постанова від 12 липня 2017 р. № 545 Про затвердження Положення «Про інклюзивно-ресурсний центр»: [Ел. носії]. Режим доступу:
14. Постанова Кабінету Міністрів від 21 серпня 2013 р. № 607 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами: [Ел. носії]. Режим доступу: /
15. Саламанкська декларація. Рамки дійсвий по образованию лиц с особыми потребностями, приняты Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7 – 10 июля 1994. К., 2000.
16. Указ Президента України № 588/2011 від 19 травня 2011 р. «Про заходи щодо розв'язання актуальних проблем осіб з обмеженими фізичними можливостями»: <https://www.google.com.ua/search?q=•+Указ+Президента+України+№+588%2F2011>

Інформаційні ресурси:

1. s
2. [tw](#)
3. [h](#)
4. [h](#)
5. [w](#)
6. [ixt](#)
7. [k](#)
8. [d](#)
9. [h](#)
10. [o](#)
11. [d](#)
12. [u](#)
13. [m](#)
14. [o](#)
15. [k](#)
16. [p](#)
17. [o](#)
18. [i](#)
19. [htm](#)
20. [h](#)
21. [u](#)
22. [s](#)
23. [d](#)
24. [c](#)
25. [h](#)